

Overordnet analyse og Plan for forvaltningsrevisjon 2012-2016

Tjøme kommune

Informasjonen som fremkommer er ikke verifisert og det må ytterligere undersøkelser til for å kunne bekrefte om de forhold som er beskrevet medfører riktighet. Informasjonen må derfor ikke benyttes til andre formål enn tiltenkt.

Mars 2012

Innhold

Del 1 Innledning	3
1 Om dokumentet	4
1.1 Leserveiledning	4
2 Forvaltningsrevisjon	4
2.1 Plan for forvaltningsrevisjon.....	5
2.2 Overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering.....	5
2.3 Metode	5
Del 2 - analysegrunnlag	7
3 Administrasjon og organisasjon	8
3.1 Organisasjon	8
3.2 Internkontroll og virksomhetsstyring.....	10
3.3 Finansielle nøkkeltall	11
3.4 Informasjonsteknologi.....	12
3.5 Befolkningsutvikling og næringsutvikling.....	13
4 Oppvekst og kultur	15
4.1 Barnehage	15
4.2 Grunnskole	17
4.3 Barnevern	18
4.4 Helsestasjonen	20
4.5 Kultur	20
5 Helse og velferd	22
5.1 Kommunehelse.....	22
5.2 Pleie og omsorg.....	24
5.3 Sosialtjenesten	26
6 Plan, teknikk og miljø	28
6.2 Kommunalteknikk	28
6.3 Plan og bygg.....	31
7 Gjennomførte forvaltningsrevisjoner	33
8 Planlagte tilsyn	33
Del 3 - Risikoanalyse	34
9 Risikoanalyse	35
9.1 Administrasjon og organisasjon	35
9.2 Oppvekst og kultur.....	36
9.3 Helse og velferd.....	37
9.4 Plan, teknikk og miljø.....	39
Del 4 - Forvaltningsrevisjonsprosjekt	40
10 Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt i Tjøme kommune 2012-2016	41
10.1 Prosjekter som er kategorisert som høy risiko	41
10.2 Andre prosjekter	42

Del 1 Innledning

1 Om dokumentet

Dette dokumentet inneholder grunnlaget for den overordnede analysen i forbindelse med utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon i Tjøme kommune.

1.1 Leseveiledning

Forvaltningsrevisjon, plan for forvaltningsrevisjon og fremgangsmåten som er brukt for å utarbeide den overordnede analysen er presentert i del 1.

I del 2 presenteres innsamlet informasjon om kommunens virksomhetsområder. Dette vil danne grunnlaget for risikoanalysen.

I del 3 presenteres en risikoanalyse for de ulike virksomhetsområdene.

I del 4 blir presenteres foreslåtte forvaltningsrevisjonsprosjekt i uprioritert rekkefølge basert på de risikoer som er identifisert.

2 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger, herunder å:

- vurdere om forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger
- vurdere om forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området
- vurdere om regelverket etterleves
- vurdere om forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige
- vurdere om beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav
- vurdere om resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd¹

Kontrollutvalget skal påse at virksomheten årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon, og er ansvarlig for å bestille forvaltningsrevisjon.

¹Forvaltningsrevisjon er regulert i forskrift om revisjon av kommuner § 7. Se også <http://www.revisorforeningen.no/a9497096/forvaltningsrevisjon>

2.1 Plan for forvaltningsrevisjon

Hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekter kommunen ønsker å gjennomføre skal fremkomme i en plan for forvaltningsrevisjon. I forskrift om kontrollutvalg går følgende frem:

”Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret, som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.”²

2.2 Overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering

Det er et krav om at planen skal være basert på en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering:

”Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.”

Formålet med den overordnede analysen er å fremskaffe relevant informasjon om kommunens virksomhet, slik at det er mulig for kontrollutvalget å legge en plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Den overordnede analysen skal avdekke indikasjoner på avvik eller sårbare områder i forvaltningen, sett i forhold til regelverk, politiske mål og vedtak. I denne sammenhengen viser ”risiko” til sannsynligheten for og konsekvensene av at det kan forekomme avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommunen har satt for virksomheten. Risiko må vurderes innenfor alle kommunens tjenesteområder. På bakgrunn av risikoanalysen vil det utarbeides forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekter, og kontrollutvalget må skjønnsmessig vurdere de ulike områdene opp mot hverandre, og avgjøre hvilke områder de mener det er mest vesentlig å undersøke.³

2.3 Metode

2.3.1 Dokumentanalyse

Det har blitt benyttet informasjon fra kommunens årsregnskap, budsjett og økonomiplan, i tillegg til informasjon fra hjemmesidene til Tjøme kommune. I tillegg har det blitt benyttet informasjon fra gjennomførte tilsyn med ulike tjenesteområder i kommunen.

2.3.2 Statistikk

Offentlig statistikk er først og fremst hentet fra KOSTRA, og viser tall fra alle tjenesteområdene som blir gjennomgått i analysen. For å få et førsteinntrykk av de utfordringer en kommune står overfor er det viktig å kunne foreta en sammenligning av kommunen med andre kommuner. KOSTRA gir mulighet for å sammenligne tall som gjelder for kommunen med landsgjennomsnittet, fylkesgjennomsnittet og tall fra den respektive kommunens kommunegruppe. For denne analysens formål er det mest hensiktsmessig å sammenligne tall fra kommunen med gjennomsnittstallene for kommunegruppe 01 som Tjøme tilhører. Kommegruppen inneholder foruten Tjøme også 23 andre kommuner som alle minner om Tjøme i forhold til inntekter, utgifter og demografiske og geografiske forhold.

²Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 10

³ For en nærmere presentasjon av overordnet analyse, se ”Kontrollutvalgsboken” (KRD, 2011) kapittel 6 (tilgjengelig på http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/dok/veiledninger_brosjyrer.html?id=2129)

Det er også benyttet tall fra skoleporten.no, som et grunnlag for å vurdere resultater fra skolene.

2.3.3 Intervju

Vi har gjennomført intervju med et uvalgt politiske og administrative ledere i. Intervjuene hadde fokus både på generelle utfordringer kommunen står ovenfor og særskilte utfordringer innen hver enkelt leders fagområde.

2.3.4 Elektronisk spørreundersøkelse

Fra 15.12.2011 til 16.2.2012 ble det gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse for administrative ledere i kommunen. Denne spørreundersøkelsen tok sikte på å avdekke hvilke risikoer den enkelte leder kunne identifisere innen sitt område. 64 % av de spurte svarte på undersøkelsen.

2.3.5 Prosessmøter med kontrollutvalget

Innledningsvis i prosessen ble det 30. august 2011 gjennomført et risikospill i det sittende kontrollutvalget per med en systematisk kartlegging av risikoer fordelt etter sektor. Denne informasjonen har siden gått inn som en del av datagrunnlaget for rapporten.

Informasjonsgrunnlaget fra gjennomgangen av dokument/kvantitativ materiale, risikospill, elektronisk spørreundersøkelse og intervju er systematisk analysert i dette analysegrunnlaget. Dette dokumentet fremlegges for det nye kontrollutvalget, og danner grunnlaget for en vurdering og valg av prosjekt som skal inngå i plan for forvaltningsrevisjon 2012-2016.

Del 2 - analysegrunnlag

3 Administrasjon og organisasjon

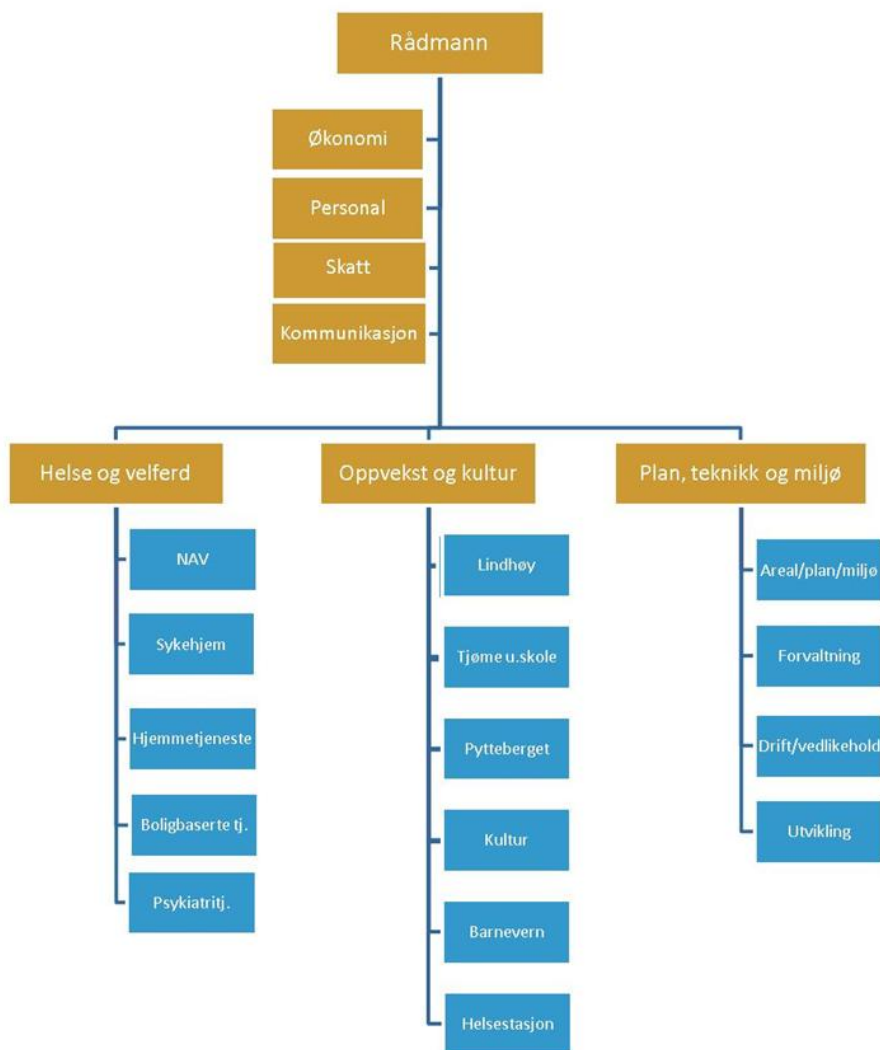
3.1 Organisasjon

Tjøme kommune omorganiserte 1. august 2011 fra en tonivåmodell til en trenivåmodell, og det ble samtidig opprettet stabsfunksjon.⁴

Den kommunale administrasjonen er underlagt administrasjonssjefens (rådmannens) ledelse. Det går fram av Tjøme kommune sine nettsider at denne ledelsesfunksjonen utøves av Sentralledelsen, som består av rådmannen og tre kommunalsjefer.

Tjøme kommune har fire stabsavdelinger; økonomi, personal, skatteoppkrever og kommunikasjon.

Organisasjonskart (kilde: www.tjome.kommune.no)

⁴ www.tjome.kommune.no

Kommunens nettsider beskriver de tre seksjonene helse og velferd, oppvekst og kultur og plan, teknikk og miljø på følgende måte:

«Helse og velferd har det overordnede ansvaret for sosiale tjenester, legetjenester, sykehjemmet, hjemmetjenester, boligbaserte tjenester og rus og psykiatritjenesten.»

Kommunalsjef for oppvekst og kultur har «ansvar for barnehage, skole, barnevern, helsestasjon og kultur. De ulike avdelingene har det faglige, personalmessige og økonomiske ansvaret innenfor sitt område. Lederne rapporterer direkte til kommunalsjefen.»

Plan, teknikk og miljø har «overordnet ansvar for alt som har med utvikling, forvaltning, drift, vedlikehold, areal, plan og miljø.»

Videre deltar Tjøme kommune i interkommunalt samarbeid, blant annet gjennom 12-kommunesamarbeidet i Vestfold. Ifølge kommunens nettsider er formålet med 12k å utvikle tjenestetilbudet, samordne kommunenes plan-, areal- og næringspolitikk og være talerør for kommunale fellesinteresser i Vestfold.

Følgende tjenester er organisert som interkommunalt samarbeid, enten som en del av 12-kommunesamarbeidet, eller uavhengig av dette:

- IKA Kongsberg
- Legevakten
- Miljørettet helsevern
- Ped.psyk.tjeneste (PPT)
- Tønsbergfjordens avløpsutvalg IKS
- TrygghetsNett
- Vestfold Avfall og Ressurs AS
- Vestfold Interkommunale Brannvesen IKS
- Vestfold interkommunale vannverk IKS

3.1.1 Driftsutgifter

Av KOSTRA går det fram at kommunen sine netto driftsutgifter til administrasjon, styring, fellesutgifter i prosent av totale netto driftsutgifter ligger på 8,9 %. Det går videre frem at Tjøme kommune har større netto driftsutgifter til styring og fellesutgifter i prosent av driftsbudsjettet enn det som er gjennomsnittet for kommunegruppe 01.

	Tjøme kommune			Kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutg, adm, styring, fellesutg, i % av totale netto driftsutg	8,9	10	7,3	7,8	8,6	7,2

3.1.2 Personal

Det går frem av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 at Tjøme kommune har 348 ansatte som til sammen leverer 253 årsverk. Kommunen har ikke hatt vesentlige rekrutteringsproblemer i forhold til utlyste stillinger, og det går frem av økonomiplanen at søkningen har vært god både kvantitativt og kvalitativt.

I undersøkelsen går det frem at virksomhetene i kommunen likevel opplever mangel på personale som en utfordring i forhold til å nå de målene som er satt, spesielt innenfor rus- og psykiatritjenesten og hjemmebaserte tjenester. Virksomhetene oppgir at de «i liten grad» har tilstrekkelig bemanning til å utføre oppgavene sine i tråd med mål, regelverk og vedtak.

Det blir også påpekt at stabsfunksjonene har lite merkantilt personale, og at det er behov for flere rådgivere som kan bidra med analyser og støttetjenester for virksomhetene.

I undersøkelsen går det frem at det er en utfordring å få til strukturert tverrfaglig samarbeid mellom avdelingene med den nye organiseringen.

Det blir foreslått å gjennomføre prosjekt knyttet til tverrfaglig samarbeid.

3.2 Internkontroll og virksomhetsstyring

Det går fram av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 at Tjøme kommune sitt hovedmål er: «Tjøme – en god kommune å leve i».

Videre går det fram økonomiplanen at:

«Hovedmålet er formulert for å gi innbyggerne et tydelig signal om kommunens fokus på innbyggernes behov. Alle ansatte i kommunen må bestrebe seg på å jobbe smart og fleksibelt. Den enkelte skal lytte til innbyggernes behov og legge til rette for trygghet, stimuli og mestring for alle i lokalsamfunnet etter følgende prioritering:

1. Mennesker med bistandsbehov
2. Øvrige fastboende
3. Fritidsbeboere
4. Øvrige gjester.»⁵

Det går fram av økonomiplanen at virksomhetene har faglig, personalmessig og økonomisk ansvar innenfor sine avgrensede områder. Det går også fram at tjenesteutvikling skal sees i sammenheng innen hvert av de tre områdene helse og velferd, oppvekst og kultur, og plan, teknikk og miljø, men at det ikke er skapt barrierer mellom områdene.

Dokumentinnsamlingen i forbindelse med denne undersøkelsen viser at mange av planene som er utarbeidet knyttet til kommunens ulike tjenesteområder er utdaterte (dette gjelder også samfunnsdelen til kommuneplanen). Dette kan indikere en risiko for at det vil kunne oppstå usikkerhet knyttet til oppgaver, ansvarsforhold og mål for de ulike virksomhetene.

I undersøkelsen blir det spesielt bemerket at kommunen mangler en helhetlig plan for bolig, økonomi, behandling og oppfølging av psykisk syke og/eller rusmisbrukere.

3.2.1 Økonomistyring

I undersøkelsen går det frem at kommunen har oversikt over økonomistyringen i de ulike virksomhetene. Enkelte virksomheter sliter med økonomistyring, men dette blir fanget opp av økonomiavdelingen. Det er likevel en utfordring å planlegge/budsjettere innenfor pleie og omsorg.

Tjøme kommune benytter økonomisystemet Visma.

Når det gjelder finansiell rapportering, går det fram av undersøkelsen at kommunen har utfordringer i forhold til bruk og rapportering av KOSTRA-tall, noe som kan gi risiko for feil i innrapporterte tall fra kommunen.

⁵ s.6

3.2.2 Internkontroll

I undersøkelsen går det frem at internkontroll er en hovedutfordring for Tjøme kommune. Blant annet blir det trukket frem at det er en utfordring å etterleve krav til dokumentasjon av internkontrollen, og virksomhetsledere mangler opplæring i internkontroll. Årsakene er knyttet til manglende kompetanse og kapasitet i de ulike leddene som er involvert i internkontrollprosessen. En konsekvens av dette er økt sårbarhet ved eventuelt fravær, og at det kan være vanskelig å få innsyn fra rådmannsnivå.

Tjøme kommune benytter internkontrollverktøyet QM+ (Quality Manager Plus), og deltar i et internkontrollnettverk i regi av KS.

3.2.3 Innkjøp

Det kommer også fram at for innkjøp knyttet til små prosjekter (rundt 100 000 kr.) blir ikke alltid regelverk om offentlige anskaffelser fulgt.

Tjøme kommune deltar i et innkjøpssamarbeid i Vestfold.

I undersøkelsen går det frem at kommunen ikke har gode nok rutiner for kjøp av eiendom, og det blir satt spørsmål ved om kjøpsprosessen er god nok. På bakgrunn av dette blir det i undersøkelsen foreslått å gjennomføre prosjekt om kjøp av eiendommer.

3.3 Finansielle nøkkeltall

Det går frem av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 at Tjøme kommunes handlingsrom strammes inn i perioden, og at økning i frie inntekter «spises opp av» økte pensjonsutgifter, demografisk utvikling, nye oppgaver og skapte forventninger. Det går også frem av økonomiplanen at det oppleves som et problem at staten overfører nye oppgaver til kommunesektoren uten å fullfinansiere disse.⁶

Det kan være aktuelt for Tjøme kommune å vurdere kjøp av tjenester innen pleie- og omsorg og barnevern i 2012.⁷

I undersøkelsen går det frem at det er en utfordring for kommunen at det driftes for dyrt over tid i forhold til det kommunen har råd til. Det går videre fram av KOSTRA-tallene at Tjøme kommune har hatt negativt netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter to av de siste tre år, i motsetning til gjennomsnittet for kommunegruppen. I 2009 var driftsresultatet på 6,7 %. Anbefalingene fra fylkesmannen er et netto driftsresultat på minst 3 % av brutto driftsinntekter. Det går samtidig frem at kommunen har betraktelig høyere grad av arbeidskapital enn det som er gjennomsnittet i kommunegruppen.

Den langsiktige gjelden i Tjøme kommune ligger på over 200 % to av de siste tre år, og dette er markert høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppen. Kommunen har også høy lånegjeld sammenlignet med gjennomsnittet i kommunegruppen når denne fordeles per innbygger. Kommunen har samtidig litt høyere inntekt per innbygger enn det man finner i gjennomsnitt for kommunegruppen. Det går fram at skatteinngang står for ca. 41 % av kommunens brutto driftsinntekter, mens rammeoverføringer, samt andre statlige tilskudd står for ca. 32 % av inntektene. De resterende 27 % av inntektene til kommunen kommer fra salgs- og leieinntekter samt andre driftsinntekter.

⁶ s.8

⁷ Budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015, s.9

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-1,8	6,7	-4,4	1,6	5,1	1
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	229,9	197,6	210,7	181,7	166,5	163,9
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	58,3	49,9	58,2	22,2	29,4	26,9
Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) i % av brutto driftsinntekter	40,9	37	40,3	31,5	31,9	33,7
Statlig rammeoverføring i % av brutto driftsinntekter	21,1	20	19,6	29,3	26,6	25,2
Andre statlige tilskudd til driftsformål i % av brutto driftsinntekter	11,3	11,9	11	6	7,1	6,9
Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter	0	0	0	1	3,2	3,3
Salgs- og leieinntekter i % av brutto driftsinntekter	17,1	18,9	18,6	13,5	12,7	13,1
Andre driftsinntekter i % av brutto driftsinntekter	9,6	12,2	10,5	18,7	18,4	17,9
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger	43646	41339	37784	52041	48523	44975
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger	38598	34650	32641	41164	38578	35499
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger	56683	58926	49190	63650	61487	55759
Frie inntekter i kroner per innbygger	35118	33581	29464	38699	35983	32799
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	59383	52654	39718	40618	36290	31362

Innenfor økonomiområdet er det tidligere gjennomført forvaltningsrevisjoner knyttet til finans (2010), samt "gjennomføring av rutiner for sikring av inntekter" fra 2007 og "styring og kontroll innen rutiner for inntekter på VAR-området" fra 2009.

3.4 Informasjonsteknologi

Ansvaret for IKT er lagt til kommunikasjonsavdelingen. I kommunikasjonsavdelingen inngår også servicetorget, som skal sørge for at publikum får best mulig hjelp og informasjon ved første kontakt med kommunen.

Det går fram av KOSTRA at Tjøme kommune har en strategi for IKT-arbeidet. Videre går det fram at når det gjelder tilgjengelighet har kommunen egne nettsider med tjenestebeskrivelser, men ikke elektronisk toveiskommunikasjon med innbyggerne, ikke mulighet for å se saksbehandlerstatus, ikke informasjon om servicegarantier for kommunens tjenester og ikke overføring av kommunestyremøter på nettet. Kommunen benytter eFaktura.

Kommunens utgifter til datamaskiner og tilhørende utstyr har økt fra 875 000 til 3 465 000 fra 2008 til 2010.

I undersøkelsen går det frem at det er for lite struktur i IT-avdelingen, samt at det er behov for mer kjennskap til kommunens informasjonssikkerhetssystem.

Kommunens arkivsystem driftes fra Nøtterøy.

3.5 Befolkningsutvikling og næringsutvikling

3.5.1 Befolkningsutvikling

I økonomiplanen til Tjøme kommune går det frem at:

Kommunens inntekter er (..) sterkt styrt av befolkningssammensetningen og antallet arbeidsplasser. Det er derfor tvingende nødvendig å legge positivt til rette både for at barnefamilier skal finne seg til rette, likeså for eventuelle nyetablerere innen arbeidslivet.

(...)

Antallet barnefamilier går noe ned. En side er at rekrutteringen av tjømlinger reduseres, en annen er at voksne i alminnelig arbeidsfør alder går ned. Dette påvirker etableringslyst både når det gjelder tilflytting og når det gjelder næringsetablering.

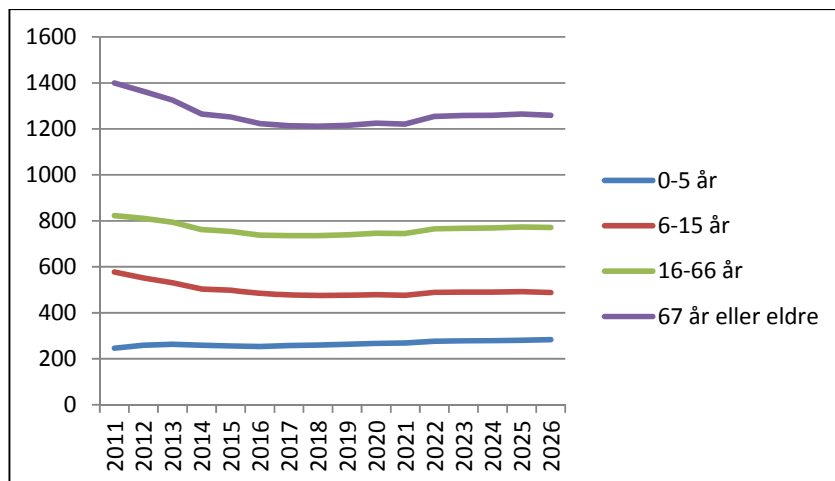
I økonomiplanen fremheves det også at kommunen må markedsføres som "attraktiv for hele familien både når det gjelder arbeid og fritid".

Det går frem av KOSTRA-tallene for Tjøme kommune at kommunen i løpet av de siste tre årene har hatt en liten økning i folketallet. Det går videre frem at både aldersgruppen 5 år og under er stabil, mens det i aldersgruppen 80 år og over er en liten nedgang. Kommunen har i perioden hatt et tilflyttingsoverskudd og har en høyere mobilitet blant innbyggerne enn det man finner i snitt i kommunegruppen. Innvandrerbefolkningen i kommunen ligger litt over det man i gjennomsnitt finner i kommunegruppen, det samme gjør andelen av befolkningen som pendler ut av kommunen.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Folkemengden i alt	4738	4685	4663
Andel 1-5 år	4,4	4,4	4,3	5,6	6,1	6,2
Andel 6-15 år	12,2	13	13,4	12,9	13,9	14
Andel 16-18 år	4,9	4,8	4,6	4,2	4,3	4,4
Andel 19-24 år	7,1	6,3	6,4	7,1	7,1	7,1
Andel 25-66 år	55,5	56,1	55,6	53,9	54,4	54
Andel 67-79 år	10,6	9,8	9,8	9,8	8,3	8,3
Andel 80 år og over	4,6	4,8	4,9	5,3	4,8	4,9
Innflytting per 1000 innbyggere	74,1	73,9	78,7	58	60,5	59,9
Utflytting per 1000 innbyggere	61,4	66,2	55,5	49	51,7	51,2
Samlet fruktbarhetstall	1,7	1,6	1,6	1,9	2	1,9
Andel innvandrerbefolkning	8,6	7,4	6,6	6,8	6,4	5,6
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	59	59,7	59,7	44,8	43,3	43,2
Gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter	4,9	4,7	4,7	7,1	6,9	6,9

Andel av befolkningen 20 - 66 år som pendler ut av bostedskommunen	43,7	43,5	44,3	37,8	42,1	43
--	------	------	------	------	------	----

En framskrivning av befolkningstall i kommunen viser at de neste 15 årene vil aldersgruppen 0-5 år ligge noenlunde stabilt, mens aldersgruppene 6-15 år og 16-66 år vil ha en liten tilbakegang. Aldersgruppen 67 år og over vil ha en større tilbakegang⁸.

I undersøkelsen går det frem at Tjøme kommune har en høyere gjennomsnittsalder enn det som er vanlig i landet. Høy snittalder vil kunne få innvirkning i forhold til hvilke kommunale tjenester som bør prioriteres.

3.5.2 Næringsutvikling

I økonomiplanen går det frem at antallet arbeidsledige i Tjøme er høyere enn både landsgjennomsnitt og fylkesgjennomsnitt. Det fremholdes at "det er åpenbart at det ville være et gode for samfunnsutviklingen på Tjøme om det fantes flere arbeidsplasser," og at "systematisk og langsiktig innsats for næringsutvikling på Tjøme er en utfordring som rådmannen ønsker å ta tak i. Det innebærer tilrettelegging for og nært samarbeid med eventuelle investorer og etablerere."

En stor utfordring for kommunen er at Forsvarets radarstasjon på Mågerø trues av nedlegging, noe som potensielt kan gi økt arbeidsledighet.

Det går frem av KOSTRA at kommunens netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet per innbygger er markert lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Nto driftsutg. til tilrettelegging og bistand for næringslivet pr. innb. i kroner	67	63	85	121	119	175

⁸ Basert på SSB sine tall for befolkningsframskrivning etter alternativ MMMM (Middels nasjonal vekst).

4 Oppvekst og kultur

Tjøme kommunes tjenester innenfor oppvekst og kultur omfatter barnehage, skole, barnevern, helsestasjon og kultur. Lederne av virksomhetene og kommunalsjef utgjør lederteamet innenfor området.⁹

Oppvekst og kultur har 124 ansatte med til sammen 94 årsverk. I tillegg er det midlertidig ansatte i ungdomsklubben.

Følgende mål for oppvekst og kultur går frem av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015:

«Fokus på læringsresultater, gode oppvekst og læringsvilkår, tverrfaglig samarbeid og forebyggende arbeid er viktig for å nå mål for området.»¹⁰

4.1 Barnehage

Det er 3 barnehager på Tjøme; Pytteberget barnehage, Randineborg barnehage AS og Tjøme barnehage BA. Det går frem av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 at det har vært kontakt mellom kommunen og Tjøme barnehage med sikte på overtakelse i 2012, men endelig tidspunkt er ikke satt. Det ikke lagt opp til endringer i driften av barnehagene, utover overtakelse av Tjøme barnehage.

Ifølge økonomiplanen er det per 1.11.11 venteliste i barnehagene, og det blir pekt på at behovet for barnehageplasser trolig kommer til å øke.

Av KOSTRA-tallene går det frem at Tjøme kommune har høyere netto driftsutgifter til barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter enn det som er gjennomsnittet i kommunegruppe 01. Det samme gjelder hvis man ser på netto driftsutgifter til barnehager per innbygger eller når man fordeler kommunens netto driftsutgifter til barnehagesektoren per innbygger 1-5 år..

Videre viser KOSTRA-tallene at dekningsgraden for barnehageplasser har gått noe ned i Tjøme kommune de siste tre årene, slik at denne i dag ligger på samme nivå som kommunegruppen. Kommunegruppens dekningsgrad har økt i den samme perioden. Det går videre fram at Tjøme kommune har betraktelig høyere antall private barnehageplasser enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Samtidig har andel kommunale barnehageplasser økt i løpet av perioden.

I forhold til fagkompetanse innenfor barnehagesektoren ligger kommunen på tilsvarende nivå som gjennomsnittet i kommunegruppen i forhold til de ansattes kompetanse, mens ledelsen i større grad har førskolelærerutdanning i Tjøme kommune enn hva man i gjennomsnitt finner i kommunegruppen. Videre går det fram at antall barn per årsverk i barnehagene ser ut til å være nokså likt både i private og kommunale barnehager i Tjøme, og på tilsvarende nivå som gjennomsnittet for kommunegruppen. KOSTRA-tallene viser videre at lekearealet per barn har økt i perioden, og ligger høyere for de kommunale barnehageplassene, både sett i forhold til de private barnehageplassene og i forhold til gjennomsnittet i kommunegruppen.

⁹ Budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015

¹⁰ s.43

	Tjøme kommune			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	3,1	3	3,6	2,2	2,3	2,4
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger	1208	1027	1190	913	897	..
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	27257	23135	27475	16233	14677	13805
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	87,1	88,5	90,6	87,2	88,1	85,5
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	30,3	25	26,6	67,7	63,5	64,7
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	27,4	29,5	26,7	28,2	25,9	28,6
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	1,6	4,9	..	3,6	3,8	3,9
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning	89,5	88,9	84,2	81,2	75	76,3
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager	6,8	6	6	6,5	6,4	6,4
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i private barnehager	6,7	6,9	6,7	6,9	6,8	7
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Alle barnehager	16,8	12	..	10,8	10,5	..
Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (m2)	6,6	5,7	5,3	5,8	6,3	6
Leke- og oppholdsareal per barn i private barnehager (m2)	5,1	4,8	4,9	5,6	5,6	5,5

Fylkesmannen i Vestfold har i 2011 gjennomført et tilsyn med Tjøme kommune som barnehagemyndighet, knyttet til ulike temaer i lov om barnehager med forskrifter. Fylkesmannen avdekket ingen avvik, og gav ingen merknader etter tilsynet.

4.1.1 Barnehagebygg

I undersøkelsen går det frem at den kommunale barnehagedriften skjer i bygg av dårlig standard, og eventuelle nybygg for å rette på dette blir diskutert i kommunen.

4.1.2 Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)

Tjøme kommune samarbeider med Nøtterøy kommune om Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). Avtalen omfatter ikke psykolog- eller logopedtjenester, og Tjøme tilbyr ikke dette til barn og unge per i dag. I følge budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 er det økende behov for psykolog- og logopedhjelp. Det går frem av økonomiplanen at Nøtterøy har signalisert til Tjøme at en økning i utgiftsdekning fra Tjøme bør vurderes på bakgrunn av omfanget av tjenestene som kommunen mottar.

4.2 Grunnskole

Det er to grunnskoler i Tjøme kommune; Lindhøy skole og Tjøme ungdomsskole.

I budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 går det frem at grunnskolene har følgende utfordringer:

- Læringsresultatene på nasjonale prøver ligger for mange områder under gjennomsnittet i Vestfold
- Reduksjon i elevtall i planperioden, noe som vil kreve tilpassinger til minskede rammetilskudd

Det går frem av KOSTRA at grunnskolen i Tjøme kommune per 2010 står for litt under 30 % av kommunens totale netto driftsutgifter. Videre går det fram at grunnskolens andel av kommunens samlede netto driftsutgifter har gått ned i perioden 2008-2010 og at kommunes driftsutgifter til denne sektoren ligger litt under gjennomsnittet i kommunegruppen. Videre går det frem at driftsutgiftene til skolesektoren fordelt per innbygger er lavere i Tjøme enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Andelen elever i kommunen som får spesialundervisning ligger per 2010 på 9,4 % og på rundt 10 % i perioden. Dette er litt i overkant av gjennomsnittet i kommunegruppen. Andelen elever som benytter seg av SFO-tilbudet har økt i perioden og ligger per 2010 på 53 %. Dette er høyere enn hva gjennomsnittet er i kommunegruppen. Videre viser KOSTRA at elevantallet per skole i Tjøme er markert høyere enn hva det er i gjennomsnitt i kommunegruppen. Gruppestørrelsen i grunnskolen ligger noenlunde stabilt og er høyere enn det som er gjennomsnittet i kommunegruppen.

Det går frem at Tjøme kommune har færre lærere over 60 år enn hva man har i gjennomsnitt i kommunegruppen. Andelen lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning ligger på 85 %, hvilket er noenlunde jevnt med gjennomsnittet for kommunegruppen.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter	28,2	31,2	31,2	30,3	32	33,3
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	9,4	10	10	9,8	8,3	7,6
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	53,2	49,2	47,5	47,9	48,8	48,1
Elever per kommunal skole	276	290	196	139	156	153
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	14,1	14,5	13,8	12,2	12,8	13
Andel lærere som er 60 år og eldre	7,5	12,9
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	85,1	86,7

Av standpunkt karakterene fra skoleporten.no ser man at Tjøme kommune har svakere resultat enn gjennomsnittet innen fagene engelsk fordypning, spansk. Kommunen har bedre resultat enn gjennomsnittet innen fagene matematikk, norsk sidemål og kroppsøving.

	Tjøme kommune			Nasjonalt gjennomsnitt		
	2009-10	2008-09	2007-08	2009-10	2008-09	2007-08
Engelsk skriftlig standpunkt	3,7	3,4	3,7	3,8	3,8	3,8
Engelsk muntlig standpunkt	4,1	3,8	4,3	4,1	4	4
Fordypning i engelsk standpunkt	3	2,8		3,7	3,6	
Fransk 1 standpunkt	4,1	..		4	4	
Spansk 1 standpunkt	3,7	3,2		4	3,9	
Tysk 1 standpunkt	3,5	3,3		3,9	3,8	
Kunst og håndverk standpunkt	4	3,9	4	4,3	4,2	4,2
Kroppsøving standpunkt	4,9	4,8	5	4,4	4,4	4,4
Matematikk standpunkt	3,9	3,6	3,4	3,6	3,5	3,5
Mat og helse standpunkt	4,5	4,5		4,4	4,4	4,4
Musikk standpunkt	4	4	4	4,3	4,3	4,2
Naturfag standpunkt	4,1	3,9	3,8	4	3,9	3,9
Fordypning i norsk standpunkt		..		3,4	3,3	
Norsk hovedmål standpunkt	4,1	3,8		3,8	3,8	
Norsk sidemål standpunkt	4	4		3,7	3,7	
Norsk muntlig standpunkt	4,2	4,1		4,1	4,1	
Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap standpunkt			4,1			4
Religion, livssyn og etikk standpunkt	4,1	4,1		4,1	4	
Samfunnsfag standpunkt		4,1	4,2	4,1	4	4

4.3 Barnevern

Barnevernstjenesten i Tjøme kommune er organisert under oppvekst og kultur.¹¹

Det går fram av KOSTRA at driftsutgiftene til barnevern i Tjøme kommune ser ut til å være lavere enn det man finner i gjennomsnitt i kommunegruppen. Utgiftene har også lagt stabilt i perioden, samtidig som de i gjennomsnitt har økt i kommunegruppen. Saksbehandling utgjør en høyere del av driftsutgiftene til sektoren enn hva man i gjennomsnitt finner i kommunegruppen.

Det går videre fram av KOSTRA at tallet på barn i Tjøme kommune med barnevernstiltak ligger i underkant av gjennomsnittet i kommunegruppe 01. Når det gjelder tallet på barn i kommunen som har undersøkelser eller tiltak, så er dette per 2010 litt høyere per saksbehandler enn hva det er i gjennomsnitt i kommunegruppen. I forhold til tiltaksplaner så har Tjøme kommune per 2010 planer i 87 % av tilfellene. Dette er høyere enn det man gjennomsnittlig finner i kommunegruppe 01.

¹¹ www.tjome.kommune.no

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutgifter til sammen per innbygger (kr)	959	971	962	1249	1328	1147
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	4647	4524	4378	5580	5527	4713
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244), prosent	45,9	43,9	41,9	29,4	37,4	32,7
Andel netto driftsutgifter til barn som bor i sin opprinnelige familie (funksjon 251), prosent	8,4	16,8	14,2	22,8	17,9	17,6
Andel netto driftsutgifter til barn som bor utenfor sin opprinnelige familie (funksjon 252), prosent	45,7	39,4	43,8	47,8	44,7	49,7
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år, prosent	5,8	3,1	2,7	4,3	3,4	3,1
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,8	3,8	4,5	5,7	4,7	4,3
Brutto driftsutgifter per barn (funksjon 244)	28603	39137	36231	41803	38394	28152
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	28,1	22,2	22,6	24,4	23,5	21,6
Andel undersøkelser som fører til tiltak, prosent (funksjon 244)	66,7	57,1	88,5	55,8	58,5	56,6
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	2,2	2,3	2,2	3	2,5	2,5
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder, prosent	24,4	10,7	34,6	29,8	27,5	24,5
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan, prosent	87	83	97	70	73	62

Fylkesmannen og Helsetilsynet i Vestfold gjennomførte i 2008 tilsyn med kommunale barnevern-, helse- og sosialtjenester til barn i Tjøme kommune. Tilsynet omfattet tjenester og tiltak til utsatte barn i skolepliktig alder og ved overgangen fra barn til voksen. Tilsynet undersøkte om de tre kommunale tjenestene ved behov samarbeider om å gi utsatte barn rette tiltak og tjenester til rett tid.

Tilsynet avdekket tre avvik:

1. Kommunen sikrer ikke at bestemmelsene om taushetsplikt blir overholdt i forhold til utveksling av informasjon mellom tjenesteområdene
2. Kommunen sikrer ikke at tjenestene samarbeider når det er behov for det
3. Kommunen sikrer ikke at det utarbeides tiltaksplaner

I undersøkelsen går det frem at kommunen har gjennomført opplæring i taushetsplikt etter tilsynet i 2008, men det blir stilt spørsmål ved om tiltak 3 om tiltaksplaner er fulgt opp i tilstrekkelig grad.

4.3.1 Behandlingsfrister

Det går frem av undersøkelsen at rettsreglene om behandlingsfrister i barnevernet ikke alltid blir etterlevd.

Videre går det frem at tidspress gjør det utfordrende å få tid til å utarbeide en god nok rutinehåndbok. Konsekvensen av dette er at saksbehandlernes forutsetning for å utføre sine oppgaver blir svekket, ettersom de ikke har et oppslagsverk å forholde seg til.

I undersøkelsen blir det gjennomgående pekt på at kommunen generelt har utfordringer knyttet til barnevern, og flere foreslår at det gjennomføres forvaltningsrevisjonsprosjekt innenfor barnevernstjenestene.

4.4 Helsestasjonen

Det går frem av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 at helsestasjonen skal være et lavterskeltilbud og bidra til å fange opp risikofaktorer og sette i verk tiltak som reduserer faren for senere skjevutvikling hos gravide, barn/ungdom og deres foreldre. Videre går det frem av økonomiplanen at målet for helsestasjonen kommer til uttrykk i samhandlingsreformen, som varsler en styrking av kommunehelsetjenesten og satsing på forebyggende helsearbeid i barnehager og skoler.

I undersøkelsen blir det trukket frem at tverrfaglig innsats er betydningsfullt for helsestasjonen, og det er behov for godt samarbeid med andre instanser som jobber med barn og ungdom i kommunen. En styrking av bemanningssituasjonen ved helsestasjonen er nødvendig for å nå de mål som er satt. Det er også behov for utvidelse av fagkompetansen ved helsestasjonstjenesten for styrke muligheter til å favne en større andel av de utfordringer som finnes. Konsekvensene av utilstrekkelig bemanning er blant annet manglende forebygging.

Det blir foreslått å gjennomføre prosjekt om den tverrfaglige forebyggende innsatsen fra flere instanser som arbeider for felles mål knyttet til barn og ungdoms livssituasjon og levevilkår.

4.5 Kultur

Oppgavene som hører til under virksomheten Kultur i Tjøme kommune omfatter blant annet generelt kulturarbeid, folkebibliotek, fritidsklubbene, kulturskole, den kulturelle skolesekken, frivillighetssentralen, ungdommenes nærmiljøutvalg og aktivitetssenteret. Målet med tjenestene er at alle innbyggerne i kommunen skal ha tilgang til ulike typer kulturutfoldelser og kulturuttrykk, samt ha mulighet for egenaktivitet innenfor alle deler av kulturområdet.

I undersøkelsen går det frem at kommunen mangler en plan for kulturarbeidet.

Det går frem av KOSTRA at kultursektoren i perioden fra 2008 og fram til 2010 har stått for i overkant av 3 % av kommunens totale årlige netto driftsutgifter. Dette ser ut til å tilsvare det gjennomsnittlige nivået i kommunegruppen i samme periode. Fordelt per innbygger har kommunen derimot mindre netto driftsutgifter til sektoren enn det man gjennomsnittlig finner i kommunegruppen. Innenfor kultursektoren benytter kommunen mest til bibliotek. Det går frem at det er færre frivillige lag og organisasjoner i Tjøme kommune som mottar kommunalt driftstilskudd i kommunen, enn det i gjennomsnitt er i kommunegruppe 01. Videre går det frem av KOSTRA at driftsutgifter til kirken per innbygger er høyere i Tjøme enn hva den i gjennomsnitt er i kommunegruppen. Tallene for Tjøme viser at andelen brukere i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år ligger i underkant av 10 % i perioden 2008 - 2010, mens det i kommunegruppen er dobbelt så høyt i den samme perioden. Besøk i folkebiblioteket per innbygger ligger per 2010 på 2,6 i Tjøme og 3,5 i gjennomsnitt i kommunegruppe 01.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Kultur						
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	3,2	3,8	3,4	3,7	3,3	3,3
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	1219	1305	1116	1503	1283	1186
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger	224	268	62	136	84	85
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	306	321	304	268	257	257
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger	241	235	228	136	148	135
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler per innbygger	178	216	130	287	250	215
Netto driftsutgifter til kunstformidling per innbygger	19	18	15	13	10	27
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger	111	112	139	334	255	248
Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	8	16	11	23	20	17
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	9,9	9,5	6,9	22,1	18,3	17,2

5 Helse og velferd

Helse og velferd omfatter områdene NAV, sykehjem, hjemmetjeneste, boligbaserte tjenester og rus- og psykiatritjenesten. Lederne av virksomhetene og kommunalsjef utgjør lederteamet for helse og velferd.¹²

Helse og velferd har 175 ansatte og 113,6 faste årsverk (per september 2011). I tillegg kommer støttekontakter, avlastningspersonell, vikarer etc. som ikke er fast ansatte.

Ifølge økonomiplanen skal den nye administrative organiseringen bidra til økt kvalitet og mer samarbeid på tvers innenfor tjenestene som helse og velferd tilbyr.

Det går videre frem av økonomiplanen at samhandlingsreformen medfører betydelige utfordringer for helse og velferd, samtidig som det innføres nye lover¹³ som det kommunale apparatet skal forholde seg til.

I undersøkelsen går følgende generelle utfordringer knyttet til helse og velferd frem:

- Svakt økonomisk ressursgrunnlag
- Tjøme kommune er avhengig av godt eksternt samarbeid (både i 12k-samarbeidet og med Nøtterøy og Tønsberg)
- Planarbeidet på området har ikke vært tilstrekkelig ivare tatt de seneste årene
- «Gjestepasienter» i ferisesong, blant annet eldre som bor deler av året i kommunen og som har behov for hjemmetjenester

5.1 Kommnehelse

Tjøme kommunes helsetjenester består av jordmortjenesten, helsestasjonen, legetjenester og skolehelsetjenesten, samt rus- og psykiatritjenesten.

Det går frem av KOSTRA at kommunehelsetjenesten i perioden 2008-2010 i gjennomsnitt står for rundt 4 % av kommunens samlede netto driftsutgifter. Dette ser ut til å være litt i underkant av gjennomsnittet i kommunegruppen. Fordelt per innbygger er netto driftsutgifter i kommunehelsetjenesten markert lavere per 2010 enn det som gjennomsnittet for kommunegruppen.

Det går frem at den gjennomsnittlige listelengden hos kommunens fastleger har økt svakt de siste tre årene, men at den samtidig er kortere enn det den i gjennomsnitt er i kommunegruppen. Videre går det frem at fysioterapiårsverk i Tjøme kommune er på samme nivå som for gjennomsnittet i kommunegruppen, mens legeårsverk per innbygger i aldersgruppen 0-5 år ligger litt høyere i Tjøme enn i kommunegruppen. Tjøme kommune har per 2010 færre årsverk til jordmortjeneste enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Legeårsverk og fysioterapiårsverk tilknyttet institusjon ser ut til å ligge på samme nivå i Tjøme kommune som det som er gjennomsnittet i kommunegruppen.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	1519	1734	926	2077	1827	1498
Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter	3,9	5	2,8	5	4,7	4,2

¹² Budsjet 2012 og økonomiplan 2012-2015, s.51

¹³ Folkehelseloven og Helse- og omsorgstjenesteloven

Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	7,6	7,7	7,5	10	9,8	9,9
Gjennomsnittlig listelengde korrigert for kommunale timer	1142	1130	1089	2265	1662	1981
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,2	8,3	8,4	8,8	8,4	7,9
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	8,5	8,4	8,4	8,1	6,9	6,8
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innb. 0-5 år. Funksjon 232	13,6	13,4	13,4	8,5	7,4	7,9
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	61	62,3
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte. Funksjon 232	58,8	89,4
Årsverk leger pr 1000 plasser i institusjon	8,6	9,6	6,4	8,8	7,6	7,5
Årsverk fysioterapeuter pr 1000 plasser i institusjon	11,9	13,3	13,3	9,9	12,1	10,5

Videre vises det til tilsyn med tjenester til tiltak til utsatte barn, hvor det er avdekket avvik knyttet til utveksling av informasjon mellom tjenesteområder, samarbeid og tiltaksplaner.

5.1.1 Forebyggende arbeid

I undersøkelsen går det videre frem at kommunen har utfordringer knyttet til forebyggende arbeid. Det blir pekt på at dersom kommunen ikke klarer å prioritere forebyggende arbeid, vil konsekvensen bli mer kostnadskrevenne tiltak enn det som ellers ville vært nødvendig.

Det blir foreslått å gjennomføre prosjekt om forebyggende arbeid generelt i kommunen.

I undersøkelsen blir det pekt på at kommunens fysioterapitjenester burde vært styrket, blant annet på bakgrunn av nye krav etter samhandlingsreformen og den nye folkehelseoven.

5.1.2 Skolehelsetjenesten

I undersøkelsen blir det pekt på at skolehelsetjenesten mangler ressurser til psykiatrisk sykepleier til barn og unge.

5.1.3 Rus- og psykiatritjenesten

I undersøkelsen blir det understreket at kommunen har store utfordringer knyttet til rusomsorg og psykiatri, både i forhold til behandling og bolig.

Tjøme kommune mangler en helhetlig plan for bolig, økonomi, behandling og oppfølging av psykisk syke og/eller rusmisbrukere. Videre går det frem av undersøkelsen at kommunen ikke har hjemkontakt for psykisk syke foreldre.

Rus- og psykiatritjenesten er sårbar fordi det er mangel på personalressurser til å følge opp de lovpålagte oppgavene som følger av helse- og omsorgstjenesteloven. Konsekvensene av dette kan blant annet bli økt psykososial belastning hos barn av psykisk syke foreldre, utagerende atferd hos rusmisbrukere og tilbakefall til rus etter behandling grunnet manglende rehabilitering.

5.2 Pleie og omsorg

Tjøme kommunes pleie- og omsorgstjenester består bl.a. av dagsenter, hjemmetjenester, omsorgsboliger og sykehjem.

I økonomiplanen for 2011 går følgende fram:

”[Erfaringene viser at] forventningene til pleie- og omsorgstjenestene øker raskere enn forutsatt. Pasientene er sykere, brukerne er mer krevende og ikke minst antallet forespørsler øker brutalt.”

Manglende kapasitet til pleie- og omsorg beskrives som ”den klart største utfordringen for Tjøme kommune i årene som kommer.” Det legges opp til å øke kapasiteten (i særlig grad knyttet til sykehjemsplasser, boligbaserte tjenester og rus- og psykiatrimorsorg). Videre påpekes det at det er nødvendig med forberedelser til samhandlingsreformen.

Det er lagt opp til et stramt budsjett innen PLO-tjenester:

- Det er ikke budsjettet med kjøp av plasser til drift sykehjem.
- Det er kun budsjettet med utgifter til gjeldende vedtak for brukerstyrt personlig assistent.
- Rammene for boligbaserte tjenester har økt, men det er stor etterspørsel etter tjenester utover det som ligger i gjeldende vedtak.

Når det gjelder organisatoriske endringer i sektoren, fremkommer det av økonomiplanen at det er et ønske om å gjøre permanent inkludering av Furulund i sykehjemmets drift, i stedet for i virksomhet for boligbaserte tjenester.

Det går fram av KOSTRA at pleie- og omsorgstjenestene per 2010 står for nærmere 38 % av kommunens netto kommunens totale netto driftsutgifter. Dette er høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen.. Fordelt per innbygger ser pleie- og omsorgsutgiftene ut til å være mer eller mindre de samme i Tjøme som de er i gjennomsnitt i kommunegruppen, mens utgiftene fordelt på befolkningen over 80 år er markert høyere i Tjøme kommune enn hva de er i gjennomsnitt i kommunegruppen. Kommunen ser videre ut til å ha en 60-30 fordeling i utgifter mellom henholdsvis hjemme- og institusjonstjenester, mens tilsvarende bilde i kommunegruppen er en tilnærmet 50-50-fordeling. Tjøme kommune har også større andel av driftsutgiftene sine knyttet til aktivisering og støttetjenester.

Det går videre frem at ¾ av de ansatte i brukerrettet virksomhet inne pleie- og omsorgstjenesten i Tjøme kommune har fagutdanning. Dette plasserer Tjøme på samme nivå som gjennomsnittet i kommunegruppen. Andelen av de fagutdannede som har høyskoleutdanning er noe høyere i Tjøme enn i gjennomsnitt i kommunegruppen. Sykefraværet innen pleie- og omsorgstjenesten ser ut til å ligge på samme nivå i Tjøme som det, det gjør i gjennomsnitt i kommunegruppen.

Det går videre frem at de korrigerede brutto driftsutgiftene pr. mottaker av hjemmetjenester ser ut til å være markert høyere i Tjøme enn det som er gjennomsnittet i kommunegruppen.

KOSTRA-tallene viser at den samlede dekningsgraden for institusjon og heldøgnsbemannet bolig er høyere i Tjøme kommune enn gjennomsnittet i kommunegruppen, men at dekningsgraden på institusjonsplasser alene er noe lavere i Tjøme kommune enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Det går også frem at de korrigerede brutto driftsutgiftene for institusjonsplassene er markert høyere i Tjøme kommune enn hva de er i gjennomsnitt i kommunegruppen. Utgiftene har økt hvert år i perioden.

I undersøkelsen går det frem at Tjøme kommune har prioritert hjemmebaserte tjenester fremfor institusjon, men at samhandlingsreformen trolig vil medføre økt behov for institusjonslignende plasser.

IPLOS-tallene¹⁴ viser at det er flere brukere i Tjøme kommune som klassifiseres som å ha avgrensede bistandsbehov og noe lavere andel brukere med omfattende bistandsbehov.

¹⁴ IPLOS står for Individuell Pleie og Omsorgs Statistikk

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	37,6	37,9	38,6	35,3	33,3	33,3
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	32	32	31	47	47	49
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	60	61	63	48	48	47
Aktivisering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo	8	7	7	5	4	4
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	14495	13140	12592	14545	12861	11836
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	316488	272389	257526	272699	269495	243538
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning	70	75	73	74	70	72
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra videregående skole	34	37	41	47	43	44
Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste	7,3	7,8	6,2	7,9	7,8	7,6
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	193049	148532	142147	162364	158504	149990
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	12,9	11,1	11	18,1	18,2	17,6
Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+	28	29	27	26	28	27
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	892000	882000	837000	800191	799143	772839
Andel av brukere (%) med noe/avgrenset bistandsbehov	62,2	62,8	62,6	47,8	49,2	53,7
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov	17,1	14,7	14,6	21,6	21,1	19,9

I undersøkelsen går det frem kommunen mangler oppdaterte planer for pleie- og omsorgstjenestene. Dersom kommunen ikke får utarbeidet nye planer på dette området, kan det gi dårligere beslutningsgrunnlag for vurdere behovet for nødvendig utbygging av kapasitet for tjenestene.

Videre går det frem av undersøkelsen at pleie og omsorg generelt er et utfordrende område og at det er ønskelig å gjennomføre forvaltningsrevisjoner innenfor pleie og omsorg, blant annet for å undersøke nærmere hva som er kommunens største svakheter.

5.2.1 Sykehjem

Det går frem av undersøkelsen at Tjøme sykehjem opplever høy grad av måloppnåelse, og at virksomheten i stor grad har de ressurser som er nødvendig for å yte sine tjenester.

I undersøkelsen blir det samtidig stilt spørsmål ved kommunens praksis knyttet til tildeling av institusjonstjenester og bruk av ventelister. Det blir også kommentert at det kan være en utfordring å sikre kvaliteten på sykehjemstilbudet, og at det er tatt i bruk lokaler som i utgangspunktet ikke har vært tiltenkt sykehjemsdrift.

5.2.2 Hjemmetjenester

I undersøkelsen går det frem at virksomheten for hjemmetjenester ikke er i stand til å ivareta de oppgavene som er pålagt. Årsakene er blant annet mangel på fagkompetanse og nye oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen. Konsekvensene kan bli at brukerne ikke får kvalifisert hjelp, og utfordringer med motivasjon og sykefravær i personalet. Videre får det frem av undersøkelsen at tidsfrister for vedtak brytes ved fravær av saksbehandler, og at internkontrollforskriften / HMS i hjemmet tidvis ikke etterleves.

5.2.3 Boligbaserte tjenester

Det går frem av undersøkelsen at kommunen mangler sykehjemsplasser, og at omsorgsboliger derfor blir fylt opp av pasienter med et større omsorgsbehov enn de boligbaserte tjenestene har ressurser til. Undersøkelsen viser at tjenestene har utfordringer knyttet til økonomi, bemanning og det å ha oversikt over at oppgaver blir gjennomført i tråd med mål, regelverk og vedtak.

En vanskelig bemanningssituasjon kan gjøre det mer utfordrende å yte god nok omsorg, og kan føre til at det er vanskelig å rekruttere og beholde personell. Konsekvensen av manglende gjennomføringskapasitet er at reglene i den nye helse- og omsorgsloven ikke blir etterlevd fullt ut per i dag.

Tjøme kommune er per i dag i gang med bygging av fem boliger for personer med rus- eller psykiatrisrelaterte problemer.

5.2.4 Saksbehandling

I undersøkelsen går det frem at kommunen mangler kapasitet på saksbehandlingsområdet innenfor pleie og omsorg, og at det er problemer med å etterleve rettsreglene for saksbehandlingsfrister og krav til vedtak. Dette kan få konsekvenser i forhold til brukernes rettssikkerhet og mangelfull tjenesteytelse.

Det går videre frem av undersøkelsen at kommunen ikke har et tjenestekontor innenfor helse og velferd, noe som betyr at samme virksomhet/avdeling/ansatt fungerer både som saksbehandler og tjenesteyter. For eksempel er det innenfor boligbaserte tjenester er samme ansatt som er saksbehandler og som yter tjenester, som også er koordinator for individuell plan og derfor skal ivareta parten. Det blir pekt på at dette er et uheldig system, og at det er vanskelig å forvalte lovverket.

I undersøkelsen blir det foreslått å gjennomføre prosjekt om praktisering av forvaltningsloven i forhold til vedtak.

5.3 Sosialtjenesten

Det går frem av KOSTRA-tallene at netto driftsutgifter til sosialtjenesten per 2010 utgjør 3,7 % av kommunens samlede netto driftsutgifter. De tre siste årene har både brutto og netto driftsutgiftene ligget noe høyere i Tjøme enn hva de i gjennomsnitt gjør i kommunegruppen.

Videre går det fram at andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år sett i forhold til antallet innbyggere 20-66 år ligger på samme nivå i Tjøme kommune som gjennomsnittet for kommunegruppen. Andelen sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, ligger også på samme nivå i Tjøme som i kommunegruppen.

Av KOSTRA-tallene ser det ut til at antallet kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere ligger på samme nivå i Tjøme som det gjør i gjennomsnitt i kommunegruppen. Videre går det fram at Tjøme kommune selv eier alle de disponerte boligene, mot 89 % i gjennomsnitt i kommunegruppen. Ingen søkere har fått avslag på søknad om kommunal bolig i Tjøme kommune de siste to årene. Dette er langt under hva som er gjennomsnittet i kommunegruppen.

Det går videre frem av KOSTRA-tallene at både netto driftsutgifter til introduksjonsstønad pr. innbygger og tallet på mottakere av introduksjonsstønad i prosent av antall innbyggere er høyere i Tjøme kommune enn hva det i gjennomsnitt er i kommunegruppen.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutg. til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter	3,7	4,4	4,2	2,7	2,7	2,4
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	2366	2512	2257	1835	1723	1429
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,6	4,1	3,3	3,4	3,2	3
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	0,22	0,58	0,62	0,66	0,62	0,64
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	68167	64512	65655	61222	60339	56770
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	29	33	28	27	29	28
Netto driftsutgifter til kommunalt disponerte boliger per innbygger i kr	-458	-494	-539	-262	-124	-186
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	1408	128	425	622	708	830
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	18	18	19	19	17	17
Kommunalt eide boliger som andel av totalt antall kommunalt disp. boliger	100	100	100	89	89	86
Brutto driftsutgifter per kommunalt disponert bolig	44274	43915	36839	38995	47058	39939
Andel søkere som har fått avslag på kommunal bolig	0	0	11	30	31	24
Netto driftsutgifter til introduksjonsstønad pr. innbygger	561	429	328	164	99	97
Mottakere av introduksjonsstønad i prosent av antall innbyggere	0,55	0,45	0,41	0,38	0,24	0,25

5.3.1 Kommunale boliger

I undersøkelsen går det fram at kommunen opplever betydelig forfall i de kommunale boligene, og at dette delvis skyldes dårlig vedlikehold fra kommunen sin side. Det blir også stilt spørsmål ved om lite vedlikehold er økonomisk ugunstig for kommunen.

6 Plan, teknikk og miljø

Av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 går det fram følgende viktige mål for Plan, teknikk og miljø i planperioden:

- «Yte best mulig service innenfor de gitte rammer,
- Opptre saklig, ryddig og forutsigbart i all saksbehandling,
- Effektivisere saksbehandlingen og økonomisere med tidsressursene,
- Sørgje for at kommunens bygninger og eiendommer ivaretas og forvaltes på en økonomisk forsvarlig måte, slik at de kan tjene sin hensikt på en best mulig måte overfor sine brukere,
- Sørgje for at Tjømes befolkning til enhver tid har tilgang på nødvendige og gode kommunaltekniske tjenester,
- Kommunalområdet skal drives slik at det tar vare på Tjømes egenart og det ytre miljø på en forsvarlig måte.»¹⁵

6.1.1 Kapasitet/bemanning

I undersøkelsen trekker flere fram at det ikke er tilstrekkelig kapasitet innen Plan, teknikk og miljø. Det blir blant annet opplyst at Plan, teknikk og miljø i liten grad har tilstrekkelig bemanning til å utføre oppgavene sine i tråd med mål, regelverk og vedtak.

Det går videre fram at avdelingen ikke alltid overholder lovpålagte saksbehandlingsfrister og at vedtaksoppfølgingen i enkelte tilfeller ikke er tilfredsstillende. Lav bemanning fører også til at avdelingen har utfordringer med å gjennomføre planlegging, prosjektering og innkjøpsprosesser. Blant annet blir det opplyst at kommunen ikke har kommet i gang med planlegging av ny gravlund. Kommunen har en stor mengde byggesaker og dispensasjonssaker som krever omfattende saksbehandling.

6.1.2 Beredskap

I undersøkelsen blir det stilt spørsmål med om Tjøme kommune har tilstrekkelige og oppdaterte beredskapsplaner. Det blir nevnt at brannberedskap vil kunne utgjøre et risikoområde dersom denne havner i Tønsberg kommune.

6.2 Kommunalteknikk

Av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 går følgende fram knyttet til rehabilitering av bygningsmassen:

«Dagens driftsbudsjetter er for små til å starte på noen form for større rehabilitering av bygningsmassen. Det er heller ikke tilstrekkelig midler til å opprettholde standarden. Konsekvensen blir dermed et årlig forfall.»

Av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 går følgende fram knyttet til VA-sektoren:

«Det ligger, til tross for de store investeringer i VA-sektoren de seinere årene, et meget stort og udekket vedlikeholds- og oppgraderingsbehov for vann og avløpsanlegg. Dette gjelder også kommunale veier på Tjøme.»¹⁶

¹⁵ Budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015, Tjøme kommune, s.59.

¹⁶ Budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015, Tjøme kommune, s. 65.

I forhold til avfalls- og renovasjonstjenesten i Tjøme kommune går det frem av KOSTRA-tallene at kommunens driftsutgifter per tonn innsamlet husholdningsavfall de siste tre årene er markert høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppen. Samtidig går det fram at Tjøme kommune har et lavere årsgebyr for avfallstjenesten, flere fraksjoner og flere tømmedager for matavfall i løpet av året enn hva man i gjennomsnitt finner i kommunegruppe 01.

Videre går det frem at ca. 78 % av befolkningen i Tjøme kommune er tilknyttet offentlig avløp. Dette er høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Utskiftingstakten av avløpsnett ser ut til å være høyere i Tjøme enn gjennomsnittet i kommunegruppen, og antallet kloakktilstopper er lavere. Tjøme kommunes årsgebyr på avløpstjenester for 2010 lå ca. 900 kr. over gjennomsnittet for kommunegruppen.

Når det gjelder vannforsyningen i kommunen går det frem at nesten 89 % av innbyggerne i Tjøme kommune er tilknyttet det offentlige vannverket. Dette er markert høyere enn hva som er gjennomsnittet i kommunegruppe 01. Samtidig er årsgebyret for vannforsyning markert lavere i Tjøme kommune. Utskiftingstakten på ledningsnett er per 2010 høyere i Tjøme enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Kommunens netto driftsutgifter til samferdsel målt i kr pr. innbygger, ligger på samme nivå som gjennomsnittet for kommunegruppen, mens kommunens brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger til samferdsel ligger markert under gjennomsnittet for kommunegruppen.

Andelen A-objekter som har fått tilsyn ligger lavere per år i Tjøme kommune enn det gjør i gjennomsnitt i kommunegruppen.

Kommunens netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning ligger på 9,4 % i prosent av samlede netto driftsutgifter i 2010. Kommunen ser ut til å ligge på samme nivå som gjennomsnittet i kommunegruppen i perioden 2008-2010. Videre går det fram av KOSTRA at av kommunens eiendomsmasse, så bruker Tjøme kommune mest ressurser målt i kroner per innbygger på drift av skolelokaler. Det går samtidig frem at kommunen har brukt mer på vedlikehold av bygg per m2 i 2009 og 2010 enn det som er gjennomsnittet i kommunegruppen.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Driftsutgifter per tonn innsamlet husholdningsavfall	3508	3584	2844	2687	2285	2150
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2208	1970	..	2367	2194	2054
Antall avfallsfraksjoner det er etablert hentesystem for	6	6	3	3	3	2
Antall hentinger av matavfall i løpet av et år	52	53	52	34	44	38
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	77,8	77,8	69,8	69,7	63	62,4
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	4938	3961	..	4067	4052	3692
Andel fornyet ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år	0,66	0,63	0,04	0,39	0,42	0,16
Antall kloakkstopper i avløpsledninger, overløp og kummer per kilometer ledningsnett	0,012	0,012	0,051	0,044	0,091	0,082

Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	88,6	97	95,8	62,1	62,2	61,7
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2018	1824	..	3186	3024	2796
Andel fornyet ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år	0,537	0,652	0,245	0,254	0,659	0,578
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	995	956	903	978	845	848
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	167	224	342	374	539	501
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb.	30	30	30	13	16	13
Brutto driftsutg. i kr pr. innbygger for komm. veier i alt	875	816	802	1024	938	871
Årsgebyr for feiing og tilsyn (gjelder rapporteringsåret +1)	347	247	..	345	322	350
Andel A-objekter som har fått tilsyn	..	42,9	69,6	..	82,9	74,9
Andel piper feiet	..	1,1	99,1	..	59,4	64,4
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner	708	632	561	573	519	584
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter	9,8	10,3	8,5	9,4	9,1	9,4
Brutto investeringsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	3793	11017	4538	3547	4820	2505
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	99	175	38	50	97	49
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	555	643	645	468	427	422
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	146	126	145	133	109	105
Netto driftsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger	572	725	396	347	340	317
Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger	195	127	126	395	385	371
Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger	1865	1515	1379	1909	1909	1822
Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger	775	746	709	890	671	627
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger	224	268	62	136	84	85
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger	110	126	16	87	89	67

6.2.1 Prosjektstyring

Flere trekker fram at prosjektstyringen i avdelingen Plan, teknikk og miljø ikke har vært god nok. Det kommer også fram at det har vært en del overforbruk innen sektoren, noe som kan henge sammen med utbygging av VVA. Kommunen har høye avgiftsnivåer på dette området.

6.2.2 Vedlikehold og inn klima i kommunale bygg

I undersøkelsen trekker flere fram at det er et vedlikeholdsbehov for mange av kommunens bygninger, spesielt kommunens utleieboliger. Det kommer i tillegg fram at det mangler planer for vedlikehold. Det blir i undersøkelsen opplyst at kommunen skal utarbeide en tilstandsrapport over bygningsmassen og videre etablere en vedlikeholdsplan for hele bygningsmassen.

Det blir også stilt spørsmål ved om inneklimaet i kommunens bygninger er godt nok.

Det blir videre opplyst at organiseringen av eiendomsforvaltningen i kommunen er under utredning og at det kan være aktuelt med interkommunalt samarbeid.

6.2.3 Vedlikehold av kommunale veier

I undersøkelsen går det fram at det er manglende vedlikehold av kommunale veier.

6.3 Plan og bygg

Det går fram av KOSTRA at kommunens netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter ligger på 0,69 % per 2010. Tjøme kommune ser videre ut til å ha litt lavere utgifter til denne type tjenester i løpet av perioden enn det som er gjennomsnitt i kommunegruppen.

KOSTRA-tallene viser videre at saksbehandlingsgebyrer for private reguleringsplaner for boligformål og saksgebyret for oppføring av enebolig er omkring dobbelt så høyt i Tjøme kommune som det i gjennomsnitt er i kommunegruppen. Gebyret for kart- og delingsforretning ligger på omkring det samme i Tjøme som i kommunegruppen.

I forhold til behandlingstider er den gjennomsnittlige saksbehandlingstid for byggesaker 41 kalenderdager i Tjøme kommune per 2010. Dette er noe høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Videre viser KOSTRA-tallene at kommunen har mindre leke og rekreasjonsareal, turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk enn det som er gjennomsnittet i kommunegruppen. Kommunen har de siste tre år innvilget henholdsvis 75 %, 100 % og 40 % av alle dispensasjonssøknader for nybygg i 100-m beltet langs saltvann.

	Tjøme			Gj.snitt kommunegruppe 01		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter	0,69	0,82	0,65	1,21	1,03	0,89
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1.	56800	50700	..	24414	27488	..
Saksgebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL §93 pkt. a.	14000	13200	12600	7896	7487	7249
Standardgebyr for kombinert kart- og delingsforetn., tilsvarende en boligtomt 750 m2.	14100	11713	11196	13462	10314	9804
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	396	..	390	199	261	218
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker (kalenderdager)	41	39	40	32	27	26
Andel søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	0	0	0	5	5	..
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, kartforretning (kalenderdager)	90	60	60	58	86	81

Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder. 1000 innb. i tettsteder	2	2	2	57	49	56
Leke- og rekreasjonsareal. 1000 innb.	6	6	6	54	31	32
Turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk per 10 000 innbygger	25	26	26	148	142	141
Sykkel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb.	51	51	51	63	70	39
Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje. Gjelder utenfor tettsteder	0,7	4,2	1	1,6	2,1	1,2
Andel dispensasjonssøkn. for nybygg i 100-m beltet langs saltvann innvilget	40	100	75	80	88	..

6.3.1 Mangel på oppdaterte areal og reguleringsplaner

I undersøkelsen kommer det fram at det er utfordringer knyttet til areal for bygging i kommunen. Det blir opplyst at det spesielt er mangel på næringsareal. Flere trekker fram at kommunen mangler tilstrekkelig oppdaterte areal og reguleringsplaner.

Det kommer videre fram at Samfunnsdelen av kommuneplanen skal rulleres i 2013, og dette vil føre til oppdatering av en del planverk.

7 Gjennomførte forvaltningsrevisjoner

Av Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgs Sekretariat sine hjemmesider går det fram at det er gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner i Tjøme kommune i valgperioden:

- Kostnader i grunnskolen i Tjøme (2008)
- Inntekter på VAR-området (2009)
- Kvalitetskontroll av kommunalt finansreglement (2010)

8 Planlagte tilsyn

Revisjonen har vært i kontakt med fylkesmannen vedrørende å få en oversikt over planlagte tilsyn i Tjøme kommune. I tilsynsplanen for 2012 fremgår det at det vil bli gjennomført tilsyn innen følgende områder:

- Rus

Del 3 - Risikoanalyse

9 Risikoanalyse

På bakgrunn av den informasjonen som er samlet inn gjennom dokument, spørreundersøkelse, intervju og prosesser i kontrollutvalget, vil vi under gjøre en oppsummering og analyse av risikoer som er identifisert for Tjøme kommune. Med risiko mener vi her fare for at det forekommer avvik fra måloppnåelse, regelverk og politiske vedtak.

Alvorlighetsgraden vil bli farget med rødt (høy risiko), gult (middels risiko) og grønt (lav risiko). Vi har gitt eksempler på hvordan vurderingene gjøres i tabellen under.

	Måloppnåing	Regelverk	Politiske vedtak
LAV RISIKO	Avvik fra underordna mål hvor konsekvensene av manglende måloppnåelse blir vurdert som små.	Ikke aktuelt. Manglende regeletterleving vil alltid ha middels eller høy konsekvens.	Avvik fra politisk vedtak hvor konsekvensene av manglende måloppnåelse blir vurdert som små.
MIDDELS RISIKO	Avvik fra mål som kan medføre konsekvenser for kommunens økonomi eller omdømme, men ikke påvirke liv eller helse. Gjelder også mål som er under gjennomføring	Mindre avvik fra lovparagraf eller forskrift	Avvik fra vedtak som kan medføre konsekvenser for kommunens strategi, planer og økonomi
HØY RISIKO	Avvik fra viktig mål. Kan ha vesentlig konsekvens for kommunens økonomi, omdømme eller liv og helse.	Klart lovbrudd som kan medføre vesentlig konsekvens for kommunen. Kan ev. påvirke liv og helse.	Avvik fra vedtak som i vesentlig grad kan medføre konsekvenser for kommunens strategier, planar og økonomi.

Det er viktig å påpeke at risikovurderingene er skjønnsmessige vurderinger basert på foreliggende informasjon, og at kontrollutvalget kan vurdere risikoen knyttet til de ulike områdene som forskjellig fra det som er foreslått her. Det er derfor kontrollutvalget som til slutt skal vurdere og prioritere de ulike områdene, og avgjøre hvilke prosjekter som det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon for i perioden.

9.1 Administrasjon og organisasjon

Administrasjon og organisasjon				
Mål/regelverk/vedtak	Årsak	Virkning	Risiko	Kommentar
Organisering	Kommunen omorganisert 1. august 2011. Det kan være gunstig å gjennomføre undersøkelse i løpet av perioden etter en omorganisering.	Fare for at den nye organiseringen ikke fungerer etter hensikten.		
Interkommunalt samarbeid	Tjøme inngår i en god del samarbeid med andre kommuner, blant annet knyttet til tjenester innenfor helse og velferd.	Risiko for at samarbeidet ikke fungerer etter intensjonen og at en ikke får de tjenester som samarbeidet skal sikre.		
Personal	Flere virksomheter etterlyser økt bemanning og/eller kompetanse, for eksempel innenfor helse og velferd. Utfordring å få til tverrfaglig samarbeid.	Fare for at virksomhetene ikke kan utføre oppgaver i tråd med mål, regelverk og vedtak.		

Økonomistyring	Utfordring å oppnå økonomisk balanse. Utfordring knyttet til rapportering av KOSTRA-tall	Kan medføre reduserte tjenester på flere områder som kan føre til manglende måloppnåelse, regeletterlevelse eller vedtaksgjennomføring. Risiko for feil i innrapporterte KOSTRA-tall		
Internkontroll	Blir trukket frem som en hovedutfordring. Blant annet er det utfordring å etterleve krav til dokumentasjon og det er manglende opplæring.	Økt sårbarhet for de ulike tjenesteområdene og for organisasjonen generelt. Fare for at manglende måloppnåelse, regeletterlevelse eller vedtaksgjennomføring ikke blir oppdaget i tide.		
Innkjøp	Generelt et område hvor det er risiko for feil. Kan være utfordringer knyttet til kjøp av eiendom.	Fare for manglende etterlevelse av regelverk og feil ressursbruk.		
Informasjonssikkerhet	Det etterspørres informasjon og kunnskap om IT sikkerhet.	Fare for at sikkerheten ikke er tilstrekkelig ivaretatt, og/eller at dette ikke blir oppdaget i tide.		
Næringsutvikling	Utfordringer knyttet til nedleggelse av arbeidsplasser.	Fare for økt arbeidsledighet, som igjen kan føre til økt press på kommunale tjenester.		

9.2 Oppvekst og kultur

Oppvekst og kultur				
Mål/regelverk/vedtak	Årsak	Virkning	Risiko	Kommentar
Barnehage	Kommunen har planlagt overtakelse av en privat barnehage. Behov for vedlikehold av barnehagebygg.	Fare for nye utfordringer etter overtakelse. Kan medføre manglende standard for inneklima, areal etc.		Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet i 2011. Det ble ikke funnet avvik.
Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)	Tjøme samarbeider med Nøtterøy om PPT. Økt behov for psykolog- og logopedhjelp til barn og unge. Manglende psykolog- og logopedtjeneste i kommunen. Behov for evaluering av samarbeidsavtalen.	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende tilbud i tråd med mål, regelverk og vedtak, og at barn ikke får tjenester de har krav på. Økende ventelister. Fare for manglende regeletterlevelse.		
Grunnskole	Læringsresultater fra nasjonale prøver og standpunktkarakterer ligger under gjennomsnitt i noen fag.	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende skoletilbud i tråd med mål, regelverk og vedtak, og at elevene ikke får den undervisning de har krav på. Fare for manglende regeletterlevelse.		

Barnevern	Flere mener barnevernet er et stort risikoområde. Utfordring å etterleve regler om behandlingsfrister.	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende tilbud i tråd med mål, regelverk og vedtak. Fare for at barn ikke får nødvendig hjelp. Er en utsatt gruppe.		Fylkesmannen og Helseilsynet gjennomførte tilsyn i 2008. Det ble avdekket tre avvik, knyttet til taushetsplikt, samarbeid og tiltaksplaner.
Helsestasjon	Bemanning og kompetanse er ikke tilstrekkelig for å nå mål. I undersøkelsen blir det foreslått å gjennomføre prosjekt om den tverrfaglige forebyggende innsatsen.	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende tilbud. Manglende forebyggende arbeid.		

9.3 Helse og velferd

Helse og sosial				
Mål/regelverk/vedtak	Årsak	Virkning	Risiko	Kommentar
Internkontroll	Helse og sosial er et område med mye regelverk og betydelige krav til saksbehandling.	Manglende internkontroll kan medføre manglende regeletterlevelse og manglende kvalitet på tjenestene.		
Samhandlingsreformen	Det kommer fram at det er utfordringer med å innfri krav som følger av samhandlingsreformen.	Fare for at kommunen ikke er tilstrekkelig forberedt på reformen og ikke kan gi et tilstrekkelig godt tilbud i tråd med reformens intensjoner.		
Forebyggende arbeid	Utfordringer knyttet til forebyggende arbeid.	Kan føre til økte kostnader til tiltak.		
Skolehelsetjeneste	Mangler ressurser til psykiatrisk sykepleier	Fare for at tilbudet ikke er tilfredsstillende for barn og unge.		
Rus- og psykiatritjeneste	Psykisk helse og rus blir trukket frem som et risikoområde hvor kommunen har store utfordringer. Mangler plan for psykisk syke og/eller rusmisbrukere. Mangler hjemkontakt for psykisk syke foreldre. Generelt sårbar tjeneste. Ressursknapphet i forhold til personal.	Fare for at tjenestetilbudet ikke er tilfredsstillende for en ekstra sårbar gruppe. Fare for manglende vedtaksoppfølging og manglende støtte til barn av psykisk syke og rusmisbrukere.		Fylkesmannen har planlagt tilsyn innenfor rus i 2012.

Pleie og omsorg	<p>Generelt utfordrende område.</p> <p>Manglende kapasitet i forhold til sykehjems plasser og boligbaserte tjenester.</p> <p>Økende utgifter.</p> <p>Kan være nyttig å undersøke nærmere hva som er kommunens største svakheter innenfor pleie og omsorg.</p>	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende tilbud i tråd med mål, regelverk og vedtak.		
Sykehjem	<p>Utfordring å sikre kvalitet.</p> <p>Bruker lokaler som ikke har vært tiltenkt sykehjemsdrift.</p>	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende tilbud i tråd med mål, regelverk og vedtak.		
Hjemmetjeneste	<p>Vanskelig å ivareta pålagte oppgaver.</p> <p>Mangel på fagkompetanse.</p> <p>Nye oppgaver i forbindelse med samhandlingsreformen.</p> <p>Utfordring å etterleve internkontrollforskrift og HMS i hjemmet.</p> <p>«Gjestepasienter» i ferienesong</p>	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende tilbud i tråd med mål, regelverk og vedtak.		
Boligbaserte tjenester	<p>Omsorgsboliger fylles opp av pasienter med større omsorgsbehov enn tjenesten har ressurser til.</p> <p>Manglende økonomiske ressurser.</p> <p>Vanskelig å rekruttere og beholde personell.</p>	Fare for at kommunen ikke har et tilfredsstillende tilbud i tråd med mål, regelverk og vedtak.		
Kommunale boliger	Det kommer frem at kommunale boliger forfaller.	Fare for økte kostnader knyttet til vedlikehold, og fare for lav kvalitet på tjenesten.		
Saksbehandling	Utfordringer knyttet til saksbehandlingsfrister.	Fare for manglende og/eller utsatt tjenesteytelse.		

9.4 Plan, teknikk og miljø

Eiendomsforvaltning og teknisk sektor				
Mål/regelverk/vedtak	Årsak	Virkning	Risiko	Kommentar
Kapasitet og bemanning	Det blir opplyst at Plan, teknikk og miljø i liten grad har tilstrekkelig bemanning til å utføre sine oppgaver i tråd med mål, regelverk og vedtak. Spesielt går dette utover avdelingens saksbehandling og prosjektgjennomføring.	Fare for manglende etterlevelse av mål, regelverk og vedtak.		
Beredskap	Det blir stilt spørsmål ved om kommunen har tilstrekkelig gode og oppdaterte beredskapsplaner. Det blir også nevnt at brannberedskap vil være et risikoområde om tjenesten blir lagt til Tønsberg kommune.			
Prosjektstyring	Flere trekker fram at prosjektstyringen i avdelingen ikke har vært god nok.	Fare for at budsjetter overskrides og at en ikke får fullført prosjekter til planlagt tid.		
Vedlikehold og inneklima i kommunale bygg	Flere trekker fram vedlikehold av kommunens bygg som et potensielt risikoområde, spesielt for kommunale boliger. Det er et vedlikeholds- etterslep på flere kommunale bygninger. Det blir stilt spørsmål ved inneklimaet i kommunale bygg. Av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 går det fram at dagens driftsbudsjetter er for små til å starte på noen form for større rehabilitering av bygningsmassen.	Fare for at kommunale bygg ikke har tilfredsstillende standard i tråd med regelverk og anbefalinger.		Det blir opplyst at kommunen skal utarbeide en tilstandsrapport over bygningsmassen og videre utvikle en vedlikeholdsplan. Organiseringen av eiendomsforvaltningen i kommunen er under utredning. KOSTRA-tallene viser at Tjøme kommunes utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning (per kvadratmeter) har gått ned fra 2009 til 2010. Utgiftene er per 2010 likevel høyere enn det som er gjennomsnittet for kommunegruppen.
Vedlikehold av kommunale veier	Det blir påpekt at det er manglende vedlikehold på kommunale veier. Av budsjett 2012 og økonomiplan 2012-2015 går det fram at det er et oppgraderingsbehov knyttet til kommunale veier.			
Planarbeid (areal)	Kommunen mangler tilstrekkelig oppdaterte areal- og reguleringsplaner.	Fare for manglende etterlevelse av regelverk og politiske vedtak.		Det blir opplyst at det er planlagt å oppdatere planverk på dette område.

Del 4 - Forvaltningsrevisjonsprosjekt

10 Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt i Tjøme kommune 2012-2016

På bakgrunn av de analyser og risikovurderinger som er gjennomført er det identifisert flere kritiske områder som kan være utgangspunkt for mulige forvaltningsrevisjonsprosjekt i Tjøme kommune. Forslagene danner grunnlaget for prioriteringen som kontrollutvalget skal gjøre. Kontrollutvalget står fritt til å legge til og endre på prosjektene som er skissert under.

10.1 Prosjekter som er kategorisert som høy risiko

Prosjekt	Tema
Forvaltningsrevisjon av internkontroll	-Gjennomgang av internkontrollsystem -Rutiner for internkontroll -System for avviksmeldinger og oppfølging av avvik -Kompetanse på internkontroll
Forvaltningsrevisjon av PPT	-Organisering -Tjenestetilbud - Regeletterlevelse
Forvaltningsrevisjon av barnevern	- Organisering og samhandling - Regeletterlevelse (ifbm frister, hjelpetiltak, tiltaksplaner mv.) - Forebyggende arbeid - Oppfølging av tilsyn
Forvaltningsrevisjon av rus- og psykiatritjenesten	- Organisering og samhandling - Vedtaksoppfølging - Regeletterlevelse
Forvaltningsrevisjon av hjemmetjenesten	- Organisering/bemanning - Tjenestetilbud - Kvalitetssystem - Saksbehandling - Pasientdokumentasjon og journaler
Forvaltningsrevisjon av boligbaserte tjenester	- Organisering - Rekruttering og bemanning - Regeletterlevelse
Forvaltningsrevisjon av organisering, samhandling og saksbehandling innen Plan, teknikk, miljø	- Organisering og samhandling - Saksbehandling - Regeletterlevelse - Overholdelse av frister - Service
Forvaltningsrevisjon av vedlikehold og inneklima i kommunale bygg	- Regeletterlevelse - Organisering - Måloppnåelse - Rutiner og internkontroll

<p>Forvaltningsrevisjon av organisering, samhandling og saksbehandling innen helse- og velferdstjenestene</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Organisering av tjenestene - Samhandling mellom tjenestene - Saksbehandlingsrutiner - Bruk av fagsystemer og hvordan disse fungerer på tvers av tjenestene - Tildeling av tjenester/enkeltvedtak - Utforming/begrunnelse av enkeltvedtak - Journalføring
--	--

10.2 Andre prosjekter

Forvaltningsrevisjonsprosjekt	Tema
Forvaltningsrevisjon av informasjonssikkerhet	- Etterlevelse av personopplysningsforskriften Internkontroll
Forvaltningsrevisjon av innkjøp	- Regeletterlevelse - Organisering
Forvaltningsrevisjon av KOSTRA-rapportering	- Systemer/rutiner - Kompetanse
Forvaltningsrevisjon av prosjektstyring	- Organisering - Oppfølging og rapportering - Gjennomgang av utvalgte prosjekter
Forvaltningsrevisjon av kommunal beredskap	- Organisering og samhandling - Informasjon - Beredskapsplaner

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/no/omoss for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte provides audit, tax, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries, Deloitte brings world-class capabilities and deep local expertise to help clients succeed wherever they operate. Deloitte's approximately 170,000 professionals are committed to becoming the standard of excellence.

© 2011 Deloitte AS